

לו"ז מושב "שיתופי פעולה בשיקום"

שיתופי פעולה בשיקום אולם אורן 1	
מעולם לא ניסיתי לעשות את זה בעבר, אז אני חושבת שלא ספק אצליח / בילבי	
מחנה פעילות גופנית טיפולית בבית חולים אלי"ן לילדים עם שיתוק מוחין בדגם המיפלגיה	13:45-14:00
נורית שטרן, מרילין כהן, מעיין שוויצר, נעמה שלומאי, ג'ולי כרם	
מחברים במיוחד - תכנית "במיוחד": מערך מקצועי לילדי תסמונת דאון- כמודל אינטגרטיבי לעבודה עם ילדים מורכבים	14:00-14:15
ברכה לוי	
השפעותיו של אביזר ייחודי המאפשר עמידה דינאמית באוכלוסיות עם מגבלות תנועה משמעותיות, סיכום 25 תיאורי מקרה	14:15-14:30
ראנין חליחל, הילה טלומק שחם	
כולנו ביחד: שיתופי פעולה לקידום עצמאות בניידות ממונעת	14:30-14:45
לורי רוזנברג, נעמי גפן, ורדית קינדלר	
מודל DIR ככלי טיפול בילדים עם שיתוק מוחין	14:45-15:00
אורלי נייגר	
ניידת התכתחות הילד ככלי לצמצום פערים בהתכתחות הילד	15:00-15:15
נעה לוי, ענבל נבו, רותי רביץ, ד"ר אודיה בנט, שולי כלאב, חגית איטח	

INTENSIVE PHYSICAL ACTIVITIES INTERVENTION PROGRAM FOR CHILDREN WITH UNILATERAL CEREBRAL PALSY – ALYN HOSPITAL

מחנה פעילות גופנית טיפולית בבית חולים אל"ן לילדים עם שיתוק מוחין בדגם המיפלגיה

נורית שטרן, מרילין כהן, מעיין שוויצר, נעמה שלומאי, ג'ולי כרם

Stern Nurit, Cohen-Holzer Merilyn, Schweizer Maayan, Shlomai Naama, Kerem July

מוגש על ידי נורית שטרן טל': 0547718417 nstern@alyn.org

יוצג על ידי נורית שטרן, Stern Nurit

בית חולים אל"ן, שמריהו לוי 84, ירושלים

רקע

מחקרים בעולם ובאלי"ן מראים שתוכניות אינטנסיביות ממוקדות גפיים עליונות, יכולות להשפיע לטווח ארוך על תפקודי הליכה, שיווי משקל ומדדי שונות קצב לב של ילדים עם צרכים מיוחדים. לאור זאת הוחלט לבדוק האם תכנית פעילות גופנית כללית יכולה להשפיע בצורה דומה על מדדים אלו.

מטרת המחקר

לבחון את התרומה המיידית של פעילות גופנית אינטנסיבית בת 10 ימים, למשך שש שעות ליום על תפקודי הליכה, שיווי משקל ומאפייני קצב לב ושונות קצב לב ועל תפקוד גפיים עליונות, בילדים עם שיתוק מוחין בדגם המיפלגיה מטרה נוספת היא לבחון את התרומה של התכנית שלושה חודשים לאחר סיום ההתערבות.

שיטות ואוכלוסייה:

15 ילדים עם המיפלגיה על רקע של שיתוק מוחין, בגילאי 6-11 שנים, רמות MACS 1-3, GMFCS 1-2, שלומדים במסגרת חינוך רגילה. ההערכות מתקיימות לפני ההתערבות, מיד אחרי 31 חודשים לאחר סיום.

כלים:

מדד התוצאה העיקרי: דופק ושונות קצב לב בעזרת שעון דופק, במנוחה, ובמבחן סבולת תפקודית- הליכה ל 6 דקות. בנוסף נבדק זריזות, כוח שרירים בגפיים תחתונות, מאפייני צעד- GAITRite, שיווי משקל ומדדי תפקוד של גפיים עליונות. הנבדקים גם ענו על שאלול לכימות בצוע פעילות גופנית בשעות הפנאי.

תוצאות:

על פי חלק מהתוצאות של משתתפי מחקר ב 2016 ניתן לומר שיש שיפור משמעותי בכוח שריר ושהוא נשמר שלושה חודשים לאחר התוכנית. עם סיום ההערכות האחרונות בנובמבר 2018 יוצגו תוצאות נוספות, והן יושוּו לתוצאות של תוכנית מקבילה (HABIT) שנערכה באלי"ן בשנים 2010-2016.

מסקנות:

לאור תוצאות ראשוניות והתוצאות של התוכנית מקבילה, פעילות גופנית משפרת שיווי משקל, מדדי הליכה ומאפיינים של קצב ושונות לב. מסקנות סופיות יוצגו לאחר ביצוע ההערכות האחרונות.

התפתחות הילד

תוכנית 'במיוחד' למשפחות DOWN PROJECT

מחברים: ברכה לוי, Bracha Levi, קל"ת נייד: כתובת מייל: bl0504110153@gmail.com

פרטי המוסד: היחידה להתפתחות הילד, אחיה – בעל התניא 26, בני ברק

הקדמה

היחידה להתפתחות הילד, נותנת מענה מקצועי התפתחותי לילדים עם לקויות שונות ומגוונות, ביניהם ילדי הדאון אשר זקוקים למגוון טיפולים מגיל צעיר. לידת ילד מיוחד כרוכה בקושי מתמשך המצריך גיוס מידי של כוחות גוף ונפש, ומאלץ את ההורים לעבור תהליכים רגשיים רבים ביניהם: ניפוץ החלום של התינוק המדומיין, אי וודאות, חוסר אונים, חרדה מהווה ומהעתיד, כעס, אשמה ותסכול. ההורה לא אחת נאלץ לכתת את רגליו מטיפול לטיפול, ומצוי בעשייה מתמדת כדי לקדם ככול הניתן את ילדו. אחיה מפעילה מאז שנת 2014 את תוכנית 'במיוחד', שהיא תוכנית ייעודית לילדי הדאון ומשפחותיהם.

לתוכנית 'במיוחד' מספר מטרות:

- **הקלה על ההורה** – ילדי הדאון זקוקים למענה התפתחותי תדיר בכל התחומים, מתן המענה הכוללני באופן מרוכז, וריכוז הטיפולים ליום טיפול אחד- מקלה על ההורה וממזערת את תחושת השחיקה, כמו גם נותנת תחושה משפחתית.
 - **טיפול בצוות רב מקצועי**- ריכוז הטיפולים ביום אחד, עם קבוצת מטפלים ספציפית- מאפשר עבודה מקצועית מרוכזת וממוקדת על הילד, תוך מעקב מתמיד של המטרות ההתפתחותיות, ובמקביל למקצועות השונים.
 - **מתן תמיכה ומעטפת לילד ולמשפחתו**-באמצעות התוכנית מתאפשר מפגש פורמאלי (במסגרת כנסים ואירועים) ובלתי פורמאלי (אקראי) בין ההורים השונים, מה שמפחית את תחושת הבדידות והשונות.
 - **הקלה על הצוות המטפל**- ילדים סומטיים זקוקים למענה תדיר ואינטנסיבי, אשר יש ביכולתו לגרום לתחושת שחיקה ועייפות בקרב צוות המטפלים. העבודה יחד- כצוות ייעודי, עם ישיבות צוות ספציפיות לתחום הדאון-, לחשיבה משותפת מקלה על המטפל בהחזקת המקרה לטווח הארוך.
- באחיה, החלטנו להקים תכנית שתיתן מענה למטרות הנ"ל. התוכנית פועלת משנת 2014, וכוללת: טיפולים פרא-רפואיים, ליווי והדרכת הורים, ייעוץ מקצועי בתחומי ההתפתחות, טיפולי הידרותרפיה כנסים ופעילויות.

הכשרת מורים

איחור וקידום בקהילה

טיפול בריכות טיפוליות

תכנית ומרכז הקשב

מרכז למידה הוראה מתקנת

יחידת להתפתחות הילד

בני ברק: בעל התניא 26, ת.ד. 312 טל': 03-6761166#2 פקס: 073-2286411 yechidabb@achiya.org.il
אלעד: רבי עקיבא 14, 40800 טל': 03-6761166#2 פקס: 073-2286433 yechidael@achiya.org.il
The Harry & Jeanette Weinberg Learning Center www.achiya.org 580214472 ע"ר

התפתחות הילד

תוצאות

תוכנית 'במיוחד' כוללת מערך טיפולי איכותי הנותן מענה למטרות התפתחותיות, משפחתיות וחברתיות. זוהי תכנית משפחתית, 'עוטפת', האימהות מגיעות ונפגשות, נוצרה אוירה טובה ומחברת מה שמהווה עבורן עוגן בתוך ההתמודדות המורכבת ומוסיף לתחושת "כולנו בסירה אחת". בנוסף, התוכנית כוללת כנס שנתי, ערבי הורים בנושאים שונים, וחשיבה על האחים. תוצאה מיטיבה אחרת עבורנו כיחידה היא, שלא אחת קורה שילדים אלו מטופלים בין המקצועות השונים אך לא תמיד מתאפשר השיח והקשר בין המקצועות השונים מסיבות רבות ומגוונות, מבנה התוכנית שיצרנו מונע פיזור מקצועי.

מסקנות

תוכנית 'במיוחד', מאפשרת לנו כיחידה לתת מענה מדויק וטוב יותר הן בטווח הקצר והן בטווח הארוך. הן עבור המשפחות והן עבור המטפלים ביחידה, לצרכים התפתחותיים, משפחתיים ואישיים של כל הורה וכן מייצר מפגש חברתי והכל תחת קורת גג אחת.

עדיפות: הרצאה

השפעותיו של אביזר ייחודי – INNOWALK, המאפשר עמידה דינאמית באוכלוסיות עם מגבלות תנועה משמעותיות, סיכום 25 תיאורי מקרה .

THE EFFECTS OF A UNIQUE DEVICE – (INNOWALK), THAT ENABLES DYNAMIC STANDING IN POPULATIONS WITH SIGNIFICANT MOBILITY LIMITATIONS, A 25 CASE STUDIES SUMMARISE.

htshaham@gmail.com ;050-9989117; Hila Tlumak Shaham ; הילה טלומק שחם

Shareisen@gmail.com ;054-7731622 ;Shron Esenberg ; שרון אייזנברג

zivwalker@health.org.il ; בצפת, המרכז הרפואי זיו, קליניקת זיו ווקר

הקדמה: קליניקת זיו ווקר מאתרת טכנולוגיות מתקדמות בעולם, המאפשרות צעידה ותנועה לילדים ולבוגרים, עם מגבלות תנועה משמעותיות, שאינם מסוגלים לעמוד וללכת בכוחות עצמם. האביזרים מאפשרים עמידה דינאמית וניידות זקופה, ומשפרים איכות חיים .

עמידה דינאמית: מתאפשרת על ידי שימוש באביזר מסוג Innowalk, המאפשר תנועות צעידה חזרתיות, במנחים שונים, תוך כדי נשיאת משקל על הרגליים.

מטרות המחקר הספרותי:

1. קביעת אינדיקציות טיפוליות לשימוש באביזר.
2. קביעת פרוטוקול טיפולי לשימוש באביזר.

חומרים ושיטות: המחקר סקר 9 מאמרים תיאוריים בנושא השפעת השימוש בעמידון הדינאמי Innowalk, שפורסמו בעשר השנים האחרונות באירופה. כל מאמר כלל 1-12 נבדקים, סך הכל 25 נבדקים, בני 3 עד 58 שנים (8.75Md), רובם (84%) עם פגיעה מוחית, אחד עם SMA) spinal muscular atrophy) ואחד עם Rett, 60% בנים, 40% בנות.

תוצאות: לאחר ניתוח תוצאות השימוש באביזר, נמצאו שיפורים בשלושת הקטגוריות של מודל ה- (ICF) International Classification of Function (body structure), בטווחי תנועה ובתפקודי מערכות אוטונומיות כמו לב, עיכול ודם (body function), ביציבה, בניידות ובמעברים (activity & participation).

מסקנות: האביזר, עמידון דינאמי מסוג Innowalk, נמצא כבעל השפעה חיובית בנבדקים ברמה תפקודית נמוכה, בתרומתו לשיפור איכות החיים באוכלוסייה זו.

כולנו ביחד: שיתופי פעולה לקידום עצמאות בניידות ממונעת
ALL TOGETHER: COOPERATING TO ADVANCE INDEPENDENCE IN POWERED
MOBILITY

נעמי גפן¹ MSc OT ורדית קינדלר² MSc OT לורי רוזנברג³ MSc OT

- 1- בי"ח אלי"ן, ירושלים, naomi@alyn.org
- 2- הגן השיקומי ע"א דבורה אגמון, ירושלים, varditkin@gmail.com
- 3- בי"ס אילנות, ירושלים והאוניברסיטה העברית, הר הצופים, ירושלים laura.rosenberg@mail.huji.ac.il

הקדמה

ניידות ממונעת מאפשרת הזדמנויות להתפתחות עבור ילדים עם מוגבלויות קשות, וחשובה להשגת אבני דרך משמעותיים לילדים. ילדים אשר מתקשים בהשגת ניידות עצמאית מפתחים פאסיביות, תלות, וחוסר הבנה של מושגים בסיסים כמו יחסים במרחב. פיתוח המיומנויות הדרושות להפעלת כיסא גלגלים ממונע יכול להיות מאתגר, ודורש הכרה לעומק של התחום מצד המטפלים- הן מבחינת דרכי התערבות, טכנולוגיה נגישה והתאמה בין יכולות הילד והטכנולוגיה. שיתופי פעולה והעברת ידע בין-מוסדי בארץ ובחו"ל מקדמים את רמתם המקצועית של המטפלים ומאפשרים ליותר ילדים להשיג עצמאות בניידות, השתתפות ואיכות חיים.

הגדרת המטרה, הומרים ושיטות

מטרת שיתופי הפעולה היא לאגם את הידע ועשייה בין מוסדות קליניים, אקדמאים ורגולטורים בארץ ובעולם דרך פרויקטים משותפים.

תוצאות

בית חולים אלי"ן, בית ספר אילנות, הגן השיקומי בירושלים, משרד הבריאות, משרד החינוך, האוניברסיטה העברית ואוניברסיטת חיפה מקדמים שיתופי פעולה בנושא של קידום ניידות ממונעת עצמאית אצל ילדים עם מוגבלות קשה. שיתוף הפעולה מאפשר פיתוח דרכי התערבות, קידום מדיניות, מחקר אקדמאי והכל לטובת קידום ילדים אלה. דוגמאות של שיתופי פעולה- תוכנית השאלה של כיסאות ממונעים של אלי"ן, פיתוח תוכניות התערבות במסגרות חינוך, סדנאות וימי עיון ממוקדים ניידות ממונעת, תרגום הערכות ומדדי תוצאות והטמעתן בשטח, פרום בין לאומי, מחקר לבדיקת התערבות קצרת טווח ללימוד מיומנויות של ניידות ממונעת, מחקר לפיתוח סימולטור לניידות ממונעת ועוד.

מסקנות

שיתופי הפעולה עוזרים למטפלים להבין את המרכיבים הרבים הדרושים להביא ילד מורכב לניידות יעילה וכך מאפשר ליותר ילדים לפרוץ את המחסום לניידות עצמאית, הנותנת להם גישה לחוויות ומקדם את התפתחותם ואיכות חייהם.

מודל DIR ככלי טיפול בילדים עם שיתוק מוחין
להבדיל מגישות אחרות המתמקדות בסימפטומים, מודל ה-DIR מתמקד בהתייחסות לצרכים הרגשיים-
התפתחותיים והתחושתיים-תנועתיים של הילד.

DIR model as a treatment tool for children with cerebral palsy

אורלי נייגר, Orly Neiger - פיזיותרפיסטית התפתחותית, מנחה ומאמנה הורים.
עמותה לחקר וטיפול באוטיזם / מדריכה קלינית לפיזיותרפיסטים העובדים עם ילדים בספקטרום / נמצאת
בשלב מתקדם בתהליך סמכה לטיפול בגישת DIR / קליניקה פרטית תל – אביב.

orly.neiger@gmail.com

052-2434653

מירב קאסוטו, Merav Cassuto - מרפאה בעיסוק

הקדמה:

א.מ.צ. בן 13 שנים ילד עם Spastic Diplegia, GMFCS2, לומד בכיתה ח' בחינוך הרגיל.
עבר התערבות של ניתוח SDR בסנט לואיס במאי 2015.
אני מטפלת בו מזה 12.5 שנים, לקחתי חלק בקבלת החלטה לשילובו בחינוך הרגיל
ומזה שנתיים אני משלבת את הגישה הטיפולית DIR בטיפול.

מודל ה-DIR (Developmental Individual Relation) הוא מודל התפתחותי רגשי המטפל בילדים ומשפחותיהם.
תכניות הטיפול, המבוססות על המודל, מאפשרות לילדים ללמוד להתייחס לאחרים בצורה מותאמת ואינטימית,
לתקשר באמצעות מחוות ומילים ולפתח רמות חשיבה גבוהות הכוללות יכולות הפשטה ואמפתיה.
(Wieder & Greenspan, 2003; 1977; Solomon, Necheles, Ferch Bruckman 2007)

מטרה :

בהרצאה אדגים את השימוש במודל DIR כחלק מטיפול בילד עם שיתוק מוחין.
אציג כיצד ניתן לשלב בין המודל וטיפולי פיזיותרפיה, שכן, גם בטיפול בילד עם שיתוק מוחין יש להכיר את
הפרופיל ואת השלבים ההתפתחותיים בהם הילד נמצא ולשלבם בהתערבות הטיפולית:

I - הבדלים אינדיבידואלים:

- קושי בתכנון תנועה ובהתמצאות במרחב (דיספראקסיה).
- סף כאב לא תקין.
- קושי התנהגותי - עקשנות, רגזנות לא תואמת סיטואציה.

D - השלבים ההתפתחותיים

- הכוונה לשלבים ההתפתחותיים הרגשיים בהם הילד נמצא: היכולת להיות מווסת, ליצור אינטימיות,
הדדיות, להיות בקשר עם האחר תוך שמירה על מעגלי תקשורת, יכולת לפתרון בעיות ולהתייחס
לרצונותיו של האחר.

R - היחסים

- היחסים מבססים את יכולותיו של א.מ.צ. לוויסות עצמי, ליצירת מערכות יחסים משמעותיות, לתקשר עם הסובבים אותו, לפתור בעיות, להעלות רעיונות ולחשוב בהגיון.
- האינטראקציה והתרגול הגופני מתבססים על הפרופיל התחושת-תנועת, של הילד.

תוצאות:

שילוב המודל של DIR גרם להבדל משמעותי ברמת התפקוד הפיזי והתעוזה של א.מ.צ., בצד השיפור בקשר בינינו, ביכולות הרגשיות וביכולת התפקודית שלו בבית ובבית הספר.

ניידת התפתחות הילד ככלי לצמצום פערים בהתפתחות הילד

PLAY-MOBILE-CHILD DEVELOPMENT MOBILE CENTER AS A TOOL FOR REDUCING GAPS IN CHILD DEVELOPMENT

נעה לוי – קלינאית תקשורת ירושלים, ענבל נבו – קלינאית תקשורת ירושלים, רותי רביץ – מנהלת התפתחות הילד ירושלים, ד"ר אודיה בנט – מנהלת מערך התפתחות הילד ירושלים, שולי כלאב – קלינאית תקשורת התפתחותית מחוזית ירושלים, חגית איטח מנהלת המחלקה להתפתחות הילד.

המציגות: נעה לוי, ענבל נבו

NOA LEVY, INBAL NEVO

פרטי התקשרות: 0506136637 ruti.r@meuhedet.co.il

קופת חולים מאוחדת, המערך לנוירולוגיה והתפתחות הילד-מחוז ירושלים, רח' כנפי נשרים 13, ירושלים

הקדמה:

תהליך ההתפתחות של ילדים הינו משמעותי ובעל השלכות קריטיות להמשך חייהם. בשנים הראשונות של החיים ישנן הזדמנויות התפתחותיות ובמידה והילד מסוגל לנצלן הן עשויות לתת לו בסיס משמעותי להתפתחות תואמת גיל, בריאות תקינה, הצלחה לימודית ולרווחה כללית¹.

עדויות מחקריות תומכות ביעילות התערבות מוקדמת עבור ילדים במצבים התפתחותיים שונים², על מנת להגדיר תחומי סיכון, לטפל בהקדם ולמנוע התפתחות של בעיות משניות³.

מטרות התוכנית:

- מתן כלים ראשוניים להורים לעידוד התפתחות בתינוקות ופעוטות.
- צמצום הפער באיתור ילדים עם לקויות התפתחותיות במרפאות שבהן תת פניה.

שיטות:

- אותרו מרפאות שבהן קיימים אחוזי פניה נמוכים למכון להתפתחות הילד בהשוואה לממוצע.
- השרות הוצע לילדים בגילאי לידה ועד שלוש שנים, שטרם פנו למערך וחייב הרשמה.
- נבחר צוות של מרפאה בעיסוק, קלינאית תקשורת, פיזיותרפיסטית, פסיכולוגית ועו"ס, שלושה אנשי צוות בכל ניידת.
- הצוות מגיע למרפאות שונות, פורס מזרנים ומשחקים, ובמשך כ- 3 שעות רואה 18 ילדים שמגיעים בהדרגה. ההורים והילדים משחקים במרחב באופן חופשי והצוות צופה באינטראקציה ומצטרף אליה, מייעץ להורים ועונה לשאלותיהם.

ממצאים:

מתוך 268 ילדים שהשתתפו בפעילות ב- 21 ניידות:

- 90 ילדים נמצאו בעלי לקות התפתחותית משמעותית והופנו לאבחון במכונים - 33% .
- 154 ילדים קיבלו הדרכה במקום - 57%
- 24 הופנו לסדנאות המשך בקופה - 9%

¹ Anderson,Shinn,Fulliove,Scrimshaw,Fielding,Normand&Carande-Kulis,2003

² Anderson et al,2003

³ Gitanjali&al,2000

מסקנות והמלצות:

הפעלת הניידת במרפאות קופה קהילתיות בפריסה רחבה, מאפשרת התערבות מניעתית פסיכו-חינוכית המונגשת להורים בסביבת הבית ומשלבת הדרכה ואיתור מוקדם. כשליש מהילדים שהשתתפו במסגרת התוכנית נמצאו בעלי ליקוי התפתחותי הדורש התערבות מקצועית.

בנוסף, נוצרה פלטפורמה המאפשרת קשר ישיר ומונגש בין צוותי המרפאות, הצוות הפרא רפואי והמבוטחים.